

antika - vječni motiv

90

SIRENE

Svu noć, junski dok je mjesec sjao
Preduć niti uvjek tanje pređe,
Pjev Sirena sa daleke međe
Do lađe je moje dopirao.

Držao sam oborene vjeđe,
Ko da sanjam; i ja nisam znao
Šta je meni, al' sam osjećao
Da mi lice postaje sve bljeđe.

Na moru su pjevale Sirene.
A moja je duša tumarala
Njinim tragom, negdje izvan mene.

A kad zorom vraćat mi se stala,
Ja se nađoh, pred grebenjem žala,
Na jarbolu lađe utopljene.

Vladimir Nazor

latina et graeeca viva

91

*Sunt verba et voces, quibus hunc
lenire dolorem*

Possis ...

Horatius, Epist. I, 1,34

LATINŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA XII

Za ovaj nastavak „Latinštine“ nove su tvorbe suvremenog latinizeta prikupljene s raznih strana. Raširenost tih zanimljivih jezičnih oblika na sva područja pisane i govorene riječi u dvanaestom članku ne smije više iznenađivati ni čitaoca ni sastavljača. Pa ipak, nismo očekivali da ćemo kod visoko cijenjenih ocjenjivača umjetnosti (muzičke i likovne) naći tako lijepih uzoraka neolatinizeta, kakve ćemo vam danas pokazati. Možda je to posve logično — umjetnički kritičar mora raspolagati visokom kulturom, a ovi naši očito drže da u njene okvire ulazi i sposobnost stvaranja suvremene latinizeta. Mada se kritičarima umjetnosti često osporava vlastita stvaralačka nadarenost, na ovom im je području valja od srca priznati.

Evo dokaza: jedan je naš slikar, prema ocjeni kritičarke na Radio Zagrebu
SENZIBILAN I OSJETLJIV UMJETNIK.

Nadamo se samo da njegova tako velika

OSJETLJIVA OSJETLJIVOST

koju je tankočutna kritičarka lijepo izrazila višejezičnim pleonazmom neće umjetniku pričinjati teškoća u daljem radu.

Kolega osjetljive kritičarke govori u „Vjesniku“ o

AMORFNIM FORMAMA,

i time pokazuje veću okretnost u klasičnim jezicima — dok je ona kombinirala samo latinski i hrvatski, on je spojio grčki i latinski kako bi iskazao likovnu pojavu izvanredno punu smisla:

BEZOBLIČNE OBLIKE.

Dok je u likovnom području sve jasno vidljivo, pa čak i oblici bez oblika, u kritici gitarističkog koncerta na Radio Zagrebu čuli smo da je

OČITO DA TO (umjetnikovo) TRAŽENJE NIJE EVIDENTNO.

Ne znamo kakav bi naziv valjalo nadjenuti novoj stilskoj figuri, u kojoj se na početku i na kraju sklopa nalazi ista riječ, samo jednom na vlastitom, a drugi put na tuđem, po mogućnosti autoru što manje razumljivom jeziku. Ipak nam je

OČITO DA JE OČITO

da u novu stilsku figuru valja ubrojiti u visoko izražajna sredstva suvremenog govora.

I taj suvremeni govor koješta proživljava. Prema „Vjesniku“, čini se da on može imati

MONOLOŠKI, DIJALOŠKI ILI POLILOŠKI OBLIK.

Vjerujemo da bi se gore opisana bezimena stilaska figura divno uklopila u DIJALOGE i POLILOGE vrijednog iznalazača ovog sklopa. On je dobrano zagazio u suvremenu grštinu, misleći očito da ono DIA — u dijalogu znači DVA. Stoga je na vlastiti (očito ne veliki) intelektualni trošak izmislio i poliloge, za koje mu od srca hvala.

Ovim zbivanjima na planu likovne, muzičke i govorne umjetnosti dodat ćemo jedan poliglotski izvještaj o suvremenom designu, nađen u „Startu“. Tamo javljaju znanja željnom čitateljstvu da

„NAJNOVIJI ŠTOS U MONDENOSTI HABITATA JESU BAČVE KOJE ZAMJENJUJU KADE.“

Nakon ove vijesti, smatramo nesumnjivim ocem mondenosti starog Diogena, koji je bačvu koristio ne samo kao kadu, već kao čitav HABITAT (pretpostavljamo, naime, mada s izvjesnom nesigurnošću, da bi HABITAT trebalo da bude plemeniti izraz suvremene latinštine za naš obični, svakodnevni — stan).

Ako ste, dragi čitaoci, odlučili da od sada MÖNDENO HABITIRATE, pa ćete u svoje stanove unijeti bačve—kade, svakako ih nemojte puniti običnom vodom. Učinite to vinom „Ždrepcjeva krv“ punioca kombinata „Čoke“! To vam savjetujemo zato što je to vino pripravljeno, kako na naljepnici piše, od kvalitetnih
SORATA.

Pitamo se ne bi li bilo dobro da tako lijep genitivni oblik primjenimo u vlastitom jeziku, pa da na naljepnici piše da je vino pripravljeno od kvalitetnih
VRSATA.

Vjerujući u kakvoću vina s takvom

OSNOVNOM BAZOM (Radio Zgb),

prelazimo od

OSNOVNIH OSNOVA

ovog članka na neke manje (ali ne po zanimljivosti) pojave suvremene latinštine. Eto, primjetili smo priličan napredak u naglašavanju. Naglasci mahom sele prema kraju riječi. Isporedite, npr. Radio Zgb, gdje je rečeno da je

John Updike fenomen SUI GENÉRIS,

a u jednoj ranijoj emisiji govorilo se o uspomenama koje se mogu naći u stanu „kakovog marljivog putnika, sakupljača uspomena sa svojih ANABÁZA.“

Ne možemo dokučiti je li spiker koji je ovo pročitao držao da se radi o kakvoj osnovnoj ana-BÁZI, ili je porijeklom kajkavac, pa je mislio da je upotrebljena riječ kajkavizam i da ima neke veze s /ana-/bázanjem po svijetu. U svakom slučaju, vrlo bi se Ksenofont prilično iznenadio i primjeni svog slavnog naslova, a ne samo njegovu novom naglasku.

Prošetavši ovako

ŠIRIM PODRUČJEM REGIJE (Radio Zgb)

suvremenog latiniteta, svratit ćemo časkom i na

PODRUČJE PODRUČJA

koje ne pripada ovamo u strogom smislu. Pročitali smo, naime, u „Startu“ da čovjek na utakmici može biti teže

BLESIRAN.

Propitavši se, saznali smo da se to smatra stručnim sportskim terminom, a imalo bi značiti

BITI POVRIJEĐEN.

Pitamo se, na kraju krajeva, je li se zaista nužno do te mjere

BLESIRATI (= BLESAVO PONAŠATI)

na račun vlastitog i tuđih jezika?

Bruna Kuntić-Makvić